

Næstved, den 18. januar 2022

Miljøministeriet
Att. Miljøminister Lea Wermelin

Kære Lea Wermelin

Jeg har bemærket i diverse indlæg i medierne, at du glæder dig til den fortsatte dialog om, hvordan vi bl.a. med naturnationalparker konkret og bedst skaber rammerne for, at vi kan give en mere mangfoldig og spændende natur videre til vores børn og børnebørn. Jeg vil tage dig på ordet, og derfor denne henvendelse til dig, som jeg forventer, at du selv forholder dig til.

For det er ikke tilfredsstillende, når du - eller dine embedsfolk - svarer Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg, at lokale grupper vil blive inddraget i dialogen efter udpegingen af naturnationalparkerne. For så er løbet kørt, og resultatet er, at du vil komme til at stå med nogle naturnationalparker, som er udpeget uden lokal inddragelse og opbakning. Og du vil opleve en fortsat meget stærk langvarig modstand, som har rigtig godt fat i de lokale modstandsgrupper, som er opstået rundt om i Danmark.

Men dit eneste problem er dog ikke alene den til dato manglende dialog, men langt mere det grundlæggende fundament for og indholdet i planerne om etablering af naturnationalparker.

Jeg har forstået, at du bl.a. baserer disse planer om etablering af naturnationalparker på de to rapporter, som du henviste til på samrådet den 15. december 2021. Den ene rapport er "Bevaringsstatus for Naturtyper og Arter – 2019" fra National Center for Energi og Miljø, DCE ved Aarhus Universitet. Den anden rapport er "Genopretning af biodiversitet og økosystemer i Danmark – Ekspertudtalelse", 2020, fra det danske IPBES-samarbejde, som også omfatter DCE, Aarhus.

Jeg er ligesom du – ikke fagmand på dette område, men kan da se og høre, at der er meget divergerende opfattelser om biodiversitet i Danmark og dennes udvikling over de seneste år, hvis man går uden for den snævre kreds af folk, især Aarhus-biologerne, som du ensidigt støtter dig til. Men lad nu det ligge for en stund, for der er vel ingen fornuftige mennesker i dette land, der vil modsætte sig bestræbelser til gavn for biodiversiteten, selvom ikke alle deler en opfattelse af, at der har været tale om en negativ udvikling (er ordene "i frit fald" ikke brugt) for biodiversiteten i Danmark.

Du peger med inspiration fra de to nævnte rapporter på nogle handlemuligheder, der kan gavne biodiversiteten, nemlig etablering af store selvforvaltende naturområder, genopretning af naturlig hydrologi, udlægning af urørt skov og genopretning af nøglearter og deres funktioner.

Jeg vil dvæle lidt ved den sidste handlemulighed om genopretning af nøglearter og deres funktioner, som bygger på, at der mange steder skal udsættes store græssende dyr, så det vil være nødvendigt at hegne naturnationalparkerne ind.

Det er lige netop dette element i planerne for naturnationalparkerne, som gennem de seneste måneder i den grad har givet dig rigtig mange store bump på vejen, efterhånden som det er gået op for en masse borgere, hvad der var i vente. Jeg skal ikke her træde i de mange ømme spørgsmål om f.eks. dyrevelfærd, muligheden for friluftsliv, adgangsforhold for bl.a. handicappede og sikkerhed ved færden i naturnationalparkerne for f.eks. børnehaver blandt store dyr m.v., som planerne om etablering af disse parker har givet og giver anledning til. Jeg kan se, at bl.a. disse spørgsmål bliver genstand for en forespørgselsdebat F 24 i Folketingssalen den 3. februar 2022.

Fra en forholdsvis hurtig proces fra lovudkastet var i høring januar-februar 2021 under Corona-nedlukningen til det som L 229 blev fremsat ultimo april og vedtaget primo juni 2021 med kun - så vidt jeg husker - 44 spørgsmål under udvalgsarbejdet har sagen nu udviklet sig dramatisk med snart flere hundrede spørgsmål i Miljø- og Fødevarerudvalget samt indtil videre 2 samråd før jul 2021 i hhv. Miljø- og Fødevarerudvalget og Kulturudvalget og foreløbigt endnu et den 10. februar 2022 i Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget. Derfor kunne du ikke som planlagt udpege de sidste 10 placeringer af naturnationalparker inden udgangen af december 2021.

Nu er du og ministeriet i gang med bl.a. at kigge grundigt på de input som er kommet ind i den seneste tid. Denne timeout giver mulighed for at reflektere over, om det er den helt rette kurs, som du har slået ind på fra starten.

For der er noget, som i den grad ikke hænger sammen i forbindelse med den vedholdende kommunikation fra ministeriets side om, at det er bydende nødvendigt at udsætte store græssere som en del af løsningen til forbedring af biodiversiteten i Danmark.

Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen har i foråret 2020 rekvireret en rapport "Biodiversitetseffekter af Rewilding" fra DCE ved Aarhus Universitet og IGN ved Københavns Universitet. Rapporten blev offentliggjort i januar 2021. Du har i et svar af 15. december 2021 til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg på spørgsmål 231 (MOF Alm.del) oplyst, at "formålet med at rekvirere rapporten var at samle eksisterende dokumentation af effekterne af såvel moderne som traditionelle naturplejemetoder, herunder rewilding." Du oplyste endvidere til Folketinget, "at den omtalte rapport ikke er nævnt i lovforslaget og ikke bestilt som en del af forarbejderne til L 229" samt at "ministeriet ikke har oversendt rapporten til Miljø- og Fødevarerudvalget i forbindelse med lovbehandlingen af lovforslag L 229, da denne ikke har indgået i det lovforberedende arbejde."

Ikke desto mindre trækker du som dokumentation for sammenhængen mellem udsætning af dyr og biodiversitet bl.a. netop denne rapport "Biodiversitetseffekter af rewilding" fra januar 2021 frem i besvarelsen af 14. december 2021 af spørgsmål nr. 273 (MOF Alm.del) til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg, hvor du bl.a. er blevet bedt om at oplyse, om der er videnskabeligt belæg for, at rewilding er den mest effektive metode til at skabe mere biodiversitet.

I denne rapport "Biodiversitetseffekter af rewilding" er af forfatterne udtrykkeligt anført: "Især mangler der langsigtede studier. Derfor bygger mange konklusioner i rapporten på et relativt begrænset empirisk grundlag." Hvis ikke du har været opmærksom på dette før, er du blevet konfronteret med dette i forbindelse med din egen besvarelse 13. december 2021 af spørgsmål 234 (MOF, Alm.del), hvor du i svaret medgiver, at "det fremgår af rapporten, at den ikke dækker de langsigtede effekter af rewilding. Det er naturligt, at der ikke findes langsigtede resultater af brugen af rewilding, da rewilding er et relativt nyt koncept." Videre anfører du, at "på længere sigt vil overvågning i naturnationalparkerne medvirke til opsamling af erfaring og viden."

Det, som du dermed erkender, er, at der mangler helt afgørende videnskabelig evidens for, at dette "koncept" rewilding vil være det kloge sikre valg som en af de handlemuligheder, der vil kunne gavne biodiversiteten såvel på den korte som på den lange bane. Etablering af naturnationalparker med udsætning af store afgræssere under hegn, som der er lagt op til, vil derfor være et rent eksperiment med et uklart videnskabeligt fundament, som er et ekstremt omdiskuteret emne i forskningskredse, blot ikke blandt den lille gruppe af biologer, som du læner dig op ad. Virkningerne viser sig først om en rum tid, og det vides ikke om effekten er positiv. Det er ikke bare muligt at rulle udviklingen tilbage, når skaderne først er sket. De vil være uoprettelige.

Her kan det være på sin plads at minde om et klogt kinesisk ordsprog: "Uanset hvor langt du er nået ned ad en forkert vej, så vend om!"

Jeg vil derfor indtrængende anmode dig om at udvise den nødvendige åbenhed og handlekraft og en gang for alle skrinlægge planerne om rewilding i naturnationalparkerne, som også lovgivningen om naturnationalparker giver mulighed for, jf. dit svar af 10. maj 2021 til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg på spørgsmål 8 til lovforslag L 229 (MOF 2020-21), hvor det fremgår, at "det vil også være muligt at etablere naturnationalparker uden hegn og udsætning af dyr."

Du siger gang på gang: "Mere af det samme er ikke nok,", hvis vi skal vende den udvikling, som vores årelange påvirkning af naturen har resulteret i. Den tankegang kan jeg for så vidt godt som udgangspunkt følge dig i. Men vi skal så ikke falde i den grøft at satse ensidigt på et usikkert eksperiment med udsætning af store afgræssere inden for hegn, men i stedet bruge den sikre og dokumenterede viden, som Naturstyrelsens veluddannede og vidende fagfolk - især ude i de lokale enheder - er i besiddelse af.

Vi skal skrue op for de tiltag, som vi kender virkningen af og selv kan dosere, således at forvaltningen sker med natur og biodiversitet som hovedhensyn. Så kan naturen i områderne så vidt muligt udvikle sig og trives på egne præmisser, samtidig med at det kan ske på en måde, der tager balanceret hensyn også til andre lige så vigtige forhold, f.eks. klimaproblematikken.

Det vil endvidere betyde, at det forhåbentlig ikke vil være for sent at vende den brede folkelige modstand, som du hidtil har mødt, så lokalbefolkningen vil kunne se sig selv som medejer af de projekter, der skal gavne natur og biodiversitet i deres eget område.

Så vil al snak om f.eks. dyrevelfærd, muligheden for friluftsliv, adgangsforhold for bl.a. handicappede og sikkerhed ved færden i naturnationalparkerne for f.eks. børnehaver blandt store dyr m.v., forstumme og være en saga blot.

Kun sådan vil naturnationalparkerne kunne blive den gave til os, naturen og de fremtidige generationer, som også du ønsker.

Med venlig hilsen

Torben Jerlach

Fhv. kontorchef, cand.polit.

Skjoldborgsvænge 1 A

4700 Næstved

Tlf. 40 76 83 39

Mail: tjer1949@gmail.com